

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

17. søndag i treenighetstiden - 15. september 2013

Prekentekest: Mark 5, 35-43

Lesetekst I: Esek 37,1-5.10-14

Lesetekst II: Fil 1,20-26

Kraften i Jesu ord

Vers for vers gjennomgang av teksten

Vers 35: Vi er kommet til det som ofte kalles høstens påskedag. Jesus gjør et under; han vekker opp en jente fra død til liv! Sentralt i teksten er en synagogeforstander. Dermed kommer vi med en gang til den første viktige jødiske dimensjonen ved denne teksten. Synagogen var ikke bare stedet for tilbedelse og religionsutøvelse i en landsby. Det var samlingsstedet, landsbyens viktigste sted. Det sier seg selv at en synagogeforstander var en mann med meget høy status i landsbyen. At en slik mann i desperasjon ber Jesus om hjelp, ydmyker seg ved å kaste seg ned for føttene hans, og har klare forventninger om at Jesus kan helbrede datteren hans, sier mye om den status Jesus har fått i området rundt Kapernaum.

Jairus får den forferdelige beskjeden fra dem som kommer fra hans hus: «Din datter er død». Vår tekst er en meget følelsesladet tekst. Det finnes antagelig ikke noe som er verre å oppleve, enn å miste sitt barn. Bare de som har opplevd det, har noen som helst forutsetning for å leve seg inn i hva Jairus og barnets mor nå går igjennom. «Hvorfor bryr du mesteren lenger?» Dette spørsmålet sier også noe om Jesu status i dette området, for det var ikke Jesu disipler som spør om dette, det er folk fra Jairus' hus. De er opptatt av at Jesus ikke skal bryr unødig.

Vers 36: Jesus går med en gang inn i situasjonen, og bekrefter den forventning Jairus hadde hatt til Jesus, den tro som han hadde demonstrert (vers 23). Han bekrefter denne tro, og han gir næring til den. Jairus skal ikke trenge å være redd, han skal bare fortsette å tro og ha forventning til Jesus. Her ser vi hvordan Jesus både anerkjenner de ressursene som allerede ligger i de menneskene han har rundt seg, og styrker, gir næring, til disse ressursene.

Bare de nærmeste

Vers 37: Kun Jesu nærmeste medarbeidere får bli med videre. Kanskje Jesus ikke lenger ønsker å bli forstyrret av folkemengden? Eller kanskje dette er uttrykk for noe helt spesielt, at det nå skal skje et under som langt overgår de under Jesus hittil har gjort. Et under som

peker frem mot den største og viktigste gjerning han selv skal gjøre; å dø og stå opp. Et under som folk flest, inkludert de fleste av Jesu disipler, ikke er modne for å oppleve enda.

Vers 38: Her kommer vi til den andre viktige jødiske dimensjonen ved denne teksten. Som skikken var, ble det hentet inn profesjonelle sørgende, som allerede var i full gang da Jesus kom. Her var det klagerop med sang, fløytespill (Matteus 9,23) og klapping i hendene. Siden Jairus var en høytstående mann, var det antagelig mange profesjonelle sørgere til stede. I den norske oversettelsen får man inntrykk av at Markus ironiserer over det sorg-uttrykket som Jesus møter når han kommer til Jairus hus: «Alt oppstyret», «jamret seg». Vi kommer tilbake til dette i gjennomgangen av vers 40.

Søvn og død

Vers 39: Jesus sier noe som fortoner seg merkelig: «Barnet er ikke dødt; hun sover.» Hva mener han med dette? Jenta er da virkelig 100 % død. Og han foretar en 100 % oppvekkelse av et dødt menneske. Parallell-teksten hos Lukas slår tydelig fast at hun er død (8,55, «Da vendte livspusten hennes tilbake», må bety at hun var død). Poenget her kan neppe være at folkene i Jairus' hus ikke er i stand til å se forskjell på død og søvn. Det må ligge en symbolsk betydning bak. Søvn den det her er snakk om, betyr antageligvis at hun er reelt død, men at det er en midlertidig død, at hun skal bli levende igjen. Og at det Jesus nå skal gjøre, fra Guds perspektiv er en like enkel ting å gjøre som å vekke en person som sover.

Vers 40: Denne underlige reaksjonen hos de sørgende, at de ler av Jesus, kan forklares med at det antagelig er de profesjonelle sørgende som ler. Det viser hvor overfladisk deres sorg var. Dessuten diskvalifiserer deres mangel på sensitivitet dem fra å få være vitner til en så vakker hendelse som at Jesus vekker jenta opp. Jesus driver alle ut av huset. Dette skal ikke være et stort, offentlig tegn, som skal bli kjent og omtalt. Dette skal ikke være en maktdemonstrasjon fra Jesus som skal øke hans oppslutning ytterligere. Dette gjør han utelukkende for å hjelpe en familie i deres ytterste nød.

Talita kumi

Vers 41: At Jesu ord gjengis på hans talespråk arameisk, er antagelig et uttrykk for deres viktighet. Ordenes betydning i underet viser tilbake til viktige gammeltestamentlige motiver om Guds skapende ord, for eksempel i skapelsesberetningen, eller i Jesaja 55, 10-11. Likesom Gud skaper alt, også mennesket og livet, ved sitt ord, så skaper Jesus her liv av død, ved sine ord. Dette er sannsynligvis et sentralt teologisk motiv i denne beretningen: Å se Jesu gjerning når han vekker opp de døde, som en skapergjerning, en gjenskapning av noe som er skapt av Gud, men som er ødelagt av de dødskreftene som er kommet inn i skaperverket ved syndefallet. I tillegg peker disse oppvekkelsene av døde frem mot Jesu største gjerning, å selv stå opp fra de døde, som er den grunnleggende og endelige gjenskaper-gjerningen og gjenoprettelsen etter syndefallets ødeleggelser.

Vers 42: Straks reiste jenta seg. Det er ikke snakk om noen lang og tung kamp mellom dødskreftene og skaperkreftene som Jesus mobiliserer. Dette er en helt overlegen maktdemonstrasjon fra Jesu side, slik vi ofte ser det i hans mektige gjerninger. Det er tydelig et poeng at de destruktive kreftene som har kommet inn i verden ved syndefallet, er sjanseløse i møte med Guds Sønns komme til jorden. Naturlig nok ble de som var vitner til dette, helt ute av seg av undring. Jairus visste hva Jesus kunne gjøre, derfor hadde han klare forventninger om at han kunne helbrede datteren før hun døde. Men dette hadde han ingen

forestilling om at Jesus var i stand til. Peter, Jakob og Johannes hadde også allerede sett litt av hvert i følge med Jesus. Men dette må ha tatt deres syn på ham opp på et helt nytt nivå. Vi aner at disiplenes erkjennelse av hvem Jesus var og hva han kunne gjøre, kom gradvis, og at denne hendelsen var en av de skjellsettende i den prosessen.

Vers 43: Det kan fortone seg underlig at Jesus vil at de skal holde dette underet hemmelig. Tror han virkelig det er mulig, når mange allerede visste at hun var død, og nå lever hun igjen? Poenget er nok heller at Jesus ønsker at det ikke skapes mer blest enn nødvendig om denne hendelsen. At den i størst mulig grad skulle få være en privat hendelse. Det at Jesus sier at de skal gi henne noe å spise, demonstrerer på en nydelig måte hans omsorg for mennesker også hva angår de mer ordinære behov.

MOMENTER TIL PREKENEN:

- Jesu status i lokalsamfunnet (vers 35). Hvordan er det med Jesu status i vårt samfunn i dag? Er det slik at Jesus fortsatt har en høy stjerne, selv om kirken ikke har det i like stor grad som før?
- Jesu oppmuntring til Jairus (vers 36), som både bekrefter og styrker hans tro. Hvordan Jesus vil bekrefte og styrke de ressursene som ligger i oss?
- Kraften i Guds skapende Ord (vers 41-42). Dette kan inspirere oss til en fornyet tillit til og forventning til hva Guds Ord kan gjøre.
- Jairus og apostlenes forventninger til Jesus overgås, og apostlenes syn på Jesus når et nytt nivå (vers 42). Slik kan også vi gjennom erfaringer med Jesus ledes til nye nivåer i vårt Jesus-bilde.
- Jesus demonstrerer en omsorg både for menneskers katastrofer, og for de mer daglige og jordnære behov (vers 43). Dette utfordrer oss i vår diakoni og misjonsvirksomhet.

Günther Theiss

Misjons- og ungdomsrådgiver, Stavanger bispedømme

gat@kirken.no